

สถานการณ์การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวก
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

The Situation of Educational Management for Promoting Understanding and
Positive Youth Development Among Lower Secondary Students at Maelanoi
Daroonsik School, Mae Hong Son Province

นิพนธ์ต้นฉบับ

Received : May 3, 2025

Revised : Aug.27, 2025

Accepted : Oct. 7, 2025

Published : Oct. 15, 2025

ธณัชนรี สโรบล¹, กัลยกร พรหมคำ¹, โยธิน บุญเฉลย²

¹คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่,

²สถาบันพระปกเกล้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน

Tanatnari Sarobol¹, Kanyakorn Phromkham¹, Yothin Boonchaliay²

¹Faculty of Nursing, Chiang Mai Rajabhat University

²King Prajadhipok's Institute, Mae Hong Son Province

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวก ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน การวิจัยเชิงปริมาณมีกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียน ม.1-ม.3 จำนวน 352 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียน สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ และร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่าภาพรวมของพัฒนาการวัยรุ่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมของพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกเพิ่มขึ้นตามระดับชั้น ม.1: เฉลี่ย 2.47 ม.2: เฉลี่ย 2.89 ม.3: เฉลี่ย 3.23 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า (1) โรงเรียนมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกมิติ โดยเฉพาะการใช้กิจกรรมท้องถิ่นและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (2) รูปแบบ “7C-Maela Youth Positive Development Model” ที่ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ Competence, Confidence, Connection, Character, Caring, Contribution และ Critical Consciousness สามารถประยุกต์กับบริบทและกิจกรรมในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม (3) ผลการประเมินรูปแบบพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการเชิงบวกเพิ่มขึ้นในทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะความสามารถในการเรียนรู้ การสื่อสาร และการคิดเชิงวิพากษ์

คำสำคัญ: พัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวก, การจัดการศึกษา, สุขภาวะ

Corresponding author: กัลยกร พรหมคำ E-mail: tanatnari_sar@cmru.ac.th

Abstract

This research is mixed-method research, both quantitative and qualitative, to study the situation related to educational management to promote understanding of positive adolescent development at the lower secondary level, Maelanoi Daroonsik School, Mae Hong Son Province. The quantitative research had a sample group of 352 students in grades 1–3. The qualitative study had key informants, including teachers, administrators, parents, and students. Quantitative statistics were used, including arithmetic mean, standard deviation, frequency, and percentage. The qualitative data analysis used content analysis. The quantitative research results found that the overall picture of adolescent development had an average score of positive adolescent development that increased according to grade level. M.1: average 2.47, M.2: average 2.89, M.3: average 3.23. The qualitative research results found that (1) schools have the potential to organize activities that promote student development in the dimensions, especially by using local activities and building relationships with the community. (2) The “7C–Maela Youth Positive Development Model,” which consists of 7 components: Competence, Confidence, Connection, Character, Caring, Contribution, and Critical Consciousness, can be appropriately applied to school contexts and activities. (3) The results of the evaluation of the model found that students had positive development in all components, especially learning abilities, communication, and critical thinking.

Keywords : Positive Youth Development, Educational Management, Rural School Context

Corresponding author : Kanyakorn Phromkham E-mail: tanatnari_sar@cmru.ac.th

บทนำ

วัยรุ่นตอนต้นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม การส่งเสริมพัฒนาการในช่วงวัยนี้จำเป็นต้องอาศัยแนวทางที่ครอบคลุมและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของสถานศึกษาในพื้นที่ชนบทหรือห่างไกล ซึ่งมักประสบข้อจำกัดด้านทรัพยากรและโอกาส แนวคิดการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวก (Positive Youth Development: PYD) เป็นกรอบแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ โดยเน้นการส่งเสริมศักยภาพเชิงบวกหรือจุดแข็งของเยาวชน อาทิ สมรรถนะ ความมั่นใจ ความสัมพันธ์ คุณธรรม ความหวังใย การมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ และจิตสำนึกวิพากษ์ ซึ่งเรียกรวมกันว่าองค์ประกอบ 7Cs (Lerner, Almerigi, Theokas, & Lerner, 2005; Dou & Zhu, 2022; Gonzalez, Kokozos, Byrd & Mckee, 2020; Shek, Leung, Dou & Zhu, 2022) งานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า PYD ช่วยส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของวัยรุ่น ลดพฤติกรรมเสี่ยง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคม (Bowers, Larson, & Parry, 2021; Gomez-Baya, Reis & Gaspar de Matos, 2019; Kozina, Gmez-Baya, Gaspar de Matos, Tom & Wiium, 2021; Qi, Hua, Zhou & Shek, 2020; Shek & Chai, 2020; Shek, Dou, Zhu & Chai, 2019; Shek, Zhao, Dou, Zhu & Xiao, 2021; Zhou, Shek & Zhu, 2020)

โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ ตั้งอยู่ในพื้นที่ภูเขาสูงและห่างไกลในเขตอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีประชากรหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ นักเรียนจำนวนมากมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน และต้องพึ่งพาโรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้และที่อยู่อาศัย โดยมีนักเรียนพักนอนถึงกว่า 150 คน ความยากลำบากทางเศรษฐกิจและภูมิศาสตร์เหล่านี้ ส่งผลต่อการเข้าถึงทรัพยากรด้านการศึกษาและโอกาสในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป., หน้า 2) โรงเรียนประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากร และยังมีการโยกย้ายบ่อยครั้ง โดยเฉพาะในตำแหน่งผู้บริหารฝ่ายสนับสนุน ส่งผลให้แผนงานต่าง ๆ ขาดความต่อเนื่องและไม่สามารถดำเนินการเชิงระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน, 2567, หน้า 5) นอกจากนี้ ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนยังพบว่าครูบางส่วนไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง เช่น การเข้าอบรม หรือการนำเสนอผลงานทางวิชาการในเวทีภายนอก ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยหรือสอดคล้องกับแนวทางใหม่ เช่น แนวทางพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวก ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจด้านจิตวิทยาวัยรุ่นและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน, 2567, หน้า 6) เมื่อขาดการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่องย่อมส่งผลต่อความสามารถในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิต การคิดเชิงบวก และการปรับตัวของนักเรียนในวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงวัยที่เปราะบางต่อปัจจัยเสี่ยงทางสังคมและพฤติกรรม ดังนั้นการวางแผนพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและทักษะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกจึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในบริบทของโรงเรียนของชนบทเช่นนี้ การพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวก (Positive Youth Development: PYD) เป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับในการส่งเสริมศักยภาพของเยาวชนผ่านการเสริมสร้างทักษะชีวิตและความฉลาดทางอารมณ์ งานวิจัยของเทย์เลอร์ และคณะ (Taylor et al., 2017, p. 1156) พบว่า โปรแกรมการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ (Social and Emotional Learning: SEL) ที่ดำเนินการในโรงเรียนมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงบวกและลดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น นอกจากนี้ยังม้งานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่าการเสริมสร้างทักษะชีวิต เช่น การตระหนักรู้ในตนเอง การจัดการอารมณ์ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีความสำคัญต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความสามารถในการปรับตัวของ

วัยรุ่น (Domitrovich, Durlak, Staley & Weissberg, 2017, p. 408) การนำแนวทางเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและทักษะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 1-3 ที่โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการจัดการตนเองและพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

จากการศึกษาสถานการณ์การบูรณาการแนวคิด PYD เข้ากับระบบการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในบริบทโรงเรียนชนบท โดยเฉพาะในบริบทโรงเรียนชนบทหรือพื้นที่สูงห่างไกล จึงเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการของนักเรียนในเชิงองค์รวม ทั้งในด้านการเรียนรู้ ความมั่นคงทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ทางสังคม (Jacob, Lawson, Ivy & Richards, 2017; Shek, Leung, Dou & Zhu, 2022; Tagtow, Herman & Cunningham-Sabo, 2021; Wong, Pacella-LaBarbara, Ray, Ranney & Chang, 2020; Yoshikawa, Wuermli, Britto, Dreyer, Leckman, Lye et al., 2020; Zhou, Shek & Zhu, 2020) กรณีของโรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ เป็นตัวอย่างที่แสดงถึงความจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้แนวคิด PYD ควรคำนึงถึงปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนา “จิตสำนึกวิพากษ์” ตามกรอบแนวคิด Critical Positive Youth Development (CPYD) เพื่อสร้างความเสมอภาคและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Camiré, Newman, Bean & Strachan, 2021; González, Kokozos, Byrd & Mckee, 2020; Pereira & Freire, 2021; Shek, 2020) จากเหตุผลดังกล่าว การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในบริบทของโรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อพัฒนาแนวทางที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนในพื้นที่ชนบทอย่างครอบคลุมและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจ ทักษะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวก ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 1-3 โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ ตำบลแม่ลาน้อย อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งเน้นการศึกษาด้านการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ ซึ่งมีเป้าหมายในการส่งเสริม พัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวก (Positive Youth Development: PYD) ผ่านมุมมองของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยอ้างอิงจากกรอบแนวคิด 7Cs (Overton, 2024, p. 102; González, Williams & Guerra, 2024, p. 4) ซึ่งเป็นแนวคิดหลักในการส่งเสริมสุขภาพทางกาย จิต อารมณ์ และสังคมของเยาวชน และสามารถนำไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมสุขภาพทางกาย พยาบาลวัยรุ่นได้อย่างเป็นระบบ โดยกรอบแนวคิด 7Cs ของ PYD ประกอบด้วย 1) สมรรถนะ (Competence) ได้แก่ ความสามารถทางวิชาการ สังคม อารมณ์ และกายภาพ เช่น ทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้ การดูแลสุขภาพตนเอง 2) ความมั่นใจในตนเอง (Confidence) ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การกล้าแสดงออก และ

ความมั่นใจในการดูแลสุขภาพจิตใจ 3) สัมพันธภาพ (Connection) ได้แก่ การมีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และชุมชน 4) คุณลักษณะ (Character) ได้แก่ การมีจริยธรรม ค่านิยมที่ดี ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น 5) ความห่วงใย (Caring) ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และพฤติกรรมจิตสาธารณะ 6) การมีส่วนร่วม (Contribution) ได้แก่ การมีบทบาทในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เช่น การทำกิจกรรมจิตอาสา และ 7) จิตสำนึกเชิงวิพากษ์ (Critical Consciousness) ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น ความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพ การตั้งคำถามต่อพฤติกรรมเสี่ยง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็น การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ประชากรที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษา 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ ตำบลแม่ลาน้อย อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปีการศึกษา 2567 รวมจำนวนทั้งสิ้น 955 คน 2) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการส่งเสริมความเข้าใจและทักษะพัฒนาการวัยรุ่นในโรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง 1) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสามารถใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 6) ซึ่งระบุว่าหากประชากรมีเป็นนักเรียนทั้งหมด จำนวน 955 คน ความเชื่อมั่นที่ระดับ 95% และค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ จึงสามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ 274 คน 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและพัฒนาการของวัยรุ่นในโรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพดังกล่าวใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากคุณลักษณะที่สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาดังนี้ (1) ครูผู้สอนเพศชายและหญิง อายุระหว่าง 25-55 ปี ซึ่งสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 15 คน (2) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน (3) ผู้ปกครองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 40 คน (4) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้เครื่องมือวิจัยหลายประเภททั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับการเก็บข้อมูลแบบผสมผสาน ดังนี้ 1) แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามถูกออกแบบขึ้นเพื่อประเมินระดับพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกของนักเรียน และสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์การจัดการศึกษาที่ได้รับในโรงเรียน แบบสอบถามแบ่งออกเป็นสองส่วนหลัก ได้แก่ แบบวัดคุณลักษณะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกของนักเรียน และ แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการเชิงบวก 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Guide) ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจาก ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครอง แบบสัมภาษณ์เชิงลึกถูกสร้างขึ้นโดยกำหนดคำถามปลายเปิดที่ครอบคลุมหัวข้อหลัก ได้แก่ นโยบายและแนวปฏิบัติของโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการวัยรุ่น ประสบการณ์หรือโครงการที่โรงเรียนเคยดำเนินเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเชิงบวก มุมมอง

ของครูต่อการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะเชิงบวกของนักเรียน ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อบทบาทของโรงเรียนและครอบครัวในการพัฒนาวัยรุ่น และ ข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3) แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guide) ใช้ในการสนทนากลุ่มกับผู้แทนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มโดยแบ่งตามระดับชั้นหรือผสมระดับชั้นตามความเหมาะสม แนวคำถามในการสนทนากลุ่มครอบคลุมหัวข้อใกล้เคียงกับแบบสัมภาษณ์ครูและผู้ปกครอง แต่ปรับภาษาและบริบทให้เหมาะสมกับวัยรุ่น 4) สังเกตการณ์ (Observation Checklist) ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตการณ์พฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาการเชิงบวกในโรงเรียนในบริบทของโรงเรียนควบคู่ไปด้วย

การตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

1. ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

เครื่องมือประเภทแบบสอบถามและแนวคำถามสัมภาษณ์ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่าน ใช้วิธีการคำนวณดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence - IOC) ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (Rovinelli & Hambleton, 1977, p. 342)

2. ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีวัดสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กับกลุ่มตัวอย่างนำร่อง (pilot group) จำนวน 30 คน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นประเภทความเที่ยงตรงของการวัดซ้ำ (test-retest reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองวัดกับกลุ่มตัวอย่างนำร่องชุดเดิมในช่วงเวลาห่างกัน 2 สัปดาห์ แล้วคำนวณสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนที่ได้ทั้งสองครั้ง ผลการทดสอบพบว่าคะแนนแต่ละด้านมีสหสัมพันธ์เชิงบวกสูง (ค่า r อยู่ในช่วง 0.75–0.85) สะท้อนว่าแบบสอบถามมีความเสถียรในการวัดเมื่อเวลาผ่านไป ในส่วนของเครื่องมือเชิงคุณภาพ เช่น แนวคำถามสัมภาษณ์ แม้จะไม่สามารถหาค่าความเชื่อมั่นในลักษณะเชิงสถิติโดยตรง แต่ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของการตีความ (interpretive validity) โดยทดลองสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มในวงจำกัด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหารือร่วมกันถึงการตีความและการเก็บประเด็น เพื่อให้แน่ใจว่าผู้วิจัยมีความเข้าใจตรงกับผู้ให้ข้อมูลและเครื่องมือสามารถดึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างถูกต้องสม่ำเสมอ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ตามลำดับดังต่อไปนี้ 1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการพัฒนาเชิงบวกในวัยรุ่น (Positive Youth Development - PYD) 2) การศึกษาสภาพบริบทของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนแม่อาน้อยดรุณสิกข์ เพื่อศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการส่งเสริมพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกในโรงเรียนแม่อาน้อยดรุณสิกข์ 3) การนำเสนอคตินข้อมูลบริบทที่เกี่ยวข้อง และร่างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและทักษะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 1-3 4) การจัดทำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและทักษะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 1-3 โดยสังเคราะห์ข้อมูลบริบทที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย 5) การนำร่องใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและทักษะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกสำหรับนักเรียน

ระดับมัธยมต้นชั้นปีที่ 1-3 โดย 5.1) ประชุมกลุ่มผู้วิจัย ผู้บริหารและครูเพื่อส่งเสริมความเข้าใจการจัดการศึกษา 5.2) ผู้วิจัย ผู้บริหาร และครูได้มีการบูรณาการและจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนรองรับรูปแบบการจัดการศึกษาเข้าสู่หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนร่วมกัน 5.3) ผู้วิจัย ผู้บริหาร และครู ได้ร่วมกันดำเนินงานตามแผนการจัดการเรียนการสอนรองรับรูปแบบการจัดการศึกษา และ 6) การประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษา โดยการ 6.1) ประชุมกับผู้บริหารและครูเพื่อติดตามประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาที่พัฒนาขึ้น พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 6.2) สังเกตกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนและหลักฐานต่าง ๆ 6.3) วิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลการประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลของการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 มิติหลักดังนี้ 1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อประเมินระดับพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกของนักเรียนและความเห็นต่อการจัดการศึกษา โดยเก็บข้อมูลนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 352 คน 2) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสถานการณ์เชิงลึกในโรงเรียน โดยจัดสนทนากลุ่มครูผู้สอน จำนวน 15 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 30 คน 3) ศึกษาสภาพบริบทเบื้องต้นของโรงเรียน โดยศึกษาเอกสาร วิจัยที่เกี่ยวข้อง และบริบทของโรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ สำนวญโครงสร้างการจัดการศึกษา กิจกรรม และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวก วิเคราะห์ข้อมูลบริบทและสถานการณ์เพื่อสังเคราะห์ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการวัยรุ่นและการจัดการศึกษาในโรงเรียน ค้นข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยใช้การสนทนากลุ่มกับผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 แนวทางหลัก ตามประเภทของข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนักเรียน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้สำหรับข้อมูลจาก การศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธี การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ของโรวินเนลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinelli & Hambleton, 1977, p. 342) ประกอบด้วย การอ่านข้อมูลอย่างละเอียดหลายรอบ การเข้ารหัสข้อมูล (Coding) การจัดกลุ่มรหัส/หมวดหมู่ การสร้างธีมหรือหัวข้อหลัก การใช้วิธีตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่งและหลายวิธี ความน่าเชื่อถือของการวิเคราะห์ เสริมด้วยการวิเคราะห์ร่วมกับผู้ร่วมวิจัย การตรวจสอบความสอดคล้องของการตีความ และการระบุและพิจารณาข้อมูลที่ขัดแย้ง (Discrepant cases)

3. การสังเคราะห์ผล หลังจากได้ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาสังเคราะห์ร่วมกันเพื่อจัดทำเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจ ทักษะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวก และสภาวะทางกาย จิต และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมต้นชั้นปีที่ 1-3 โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ ตำบลแม่ลาน้อย อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จริยธรรมวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ลงวันที่ วันที่ 28 มิถุนายน 2567 เลขที่ COA No. 269/2024

ผลการวิจัย

จากวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกของโรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ จึงขอนำเสนอผลการวิจัยที่สำคัญซึ่งเกี่ยวกับสถานการณ์การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกใน 3 ประเด็น ดังนี้

1. บริบทของโรงเรียน โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลของจังหวัดแม่ฮ่องสอน นักเรียนมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ประกอบด้วย กะเหรี่ยง ลีซอ ลัวะ ม้ง และไทใหญ่ โดยโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่มีการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนอย่างสมดุลทั้งด้านการศึกษา สังคม อารมณ์ และวัฒนธรรม มีการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องใกล้เคียงกับการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและทักษะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกตามองค์ประกอบ 7Cs ดังนี้ 1) สมรรถนะ (Competence): มีโครงการสนับสนุนทักษะวิชาการ เช่น ค่ายาคณิตศาสตร์ English on Tour และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ความมั่นใจ (Confidence): ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกผ่านเวทีต่าง ๆ และสะท้อนผลการเรียนรู้ “เมื่อเทียบกับคนอื่นแล้ว ฉันเป็นคนหน้าตาดี” “ฉันมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนบ้าน” “เมื่อเทียบกับเพื่อน ฉันเล่นกีฬาได้ดี” 3) สัมพันธภาพ (Connection): จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เช่น การประชุมผู้ปกครอง และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 4) คุณธรรม (Character): มีโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ เช่น “การช่วยเหลือกันทำให้โลกน่าอยู่ขึ้น” “ฉันเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนที่ถูกรังแก” “ไม่ว่ายากจนหรือร่ำรวย ทุกคนควรมีความเสมอภาค” “ทุกคนควรได้รับเสรีภาพทางความคิดและการกระทำ” “ฉันเชื่อในเรื่องสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกัน” 5) เอื้ออาทร (Caring): สนับสนุนให้นักเรียนช่วยเหลือกัน และมีจิตอาสาในชุมชน 6) การมีส่วนร่วม (Contribution): ให้นักเรียนมีบทบาทในกิจกรรมโรงเรียน เช่น ลูกเสือ ค่ายผู้นำ 7) จิตสำนึกวิพากษ์ (Critical Consciousness): ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เช่น การตั้งคำถาม การอภิปราย และการเรียนรู้แบบ Problem-based

2. ความคิดเห็นของครูผู้สอน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้กิจกรรมกลุ่ม การลงมือปฏิบัติจริง การใช้เทคโนโลยี และการส่งเสริมอารมณ์สังคม เช่น การทำสมาธิ กีฬา และศิลปะ นอกจากนี้ครูผู้สอนสามารถอธิบายลักษณะของการจัดการศึกษาที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและทักษะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกได้อย่างครอบคลุมตามประเด็นดังนี้ 1) ด้านร่างกาย: การเจริญเติบโตตามวัยและการมีสุขภาพที่ดี 2) ด้านสติปัญญา: ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดอย่างมีระบบ 3) ด้านอารมณ์: การควบคุมอารมณ์ ทักษะคิดเชิงบวก 4) ด้านสังคม: การมีมนุษยสัมพันธ์ดี การทำงานร่วมกับผู้อื่น 5) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม: ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ 6) ด้านทักษะชีวิต: การวางแผน ควบคุมตนเอง และการปรับตัว 7) ด้านปฏิสัมพันธ์: การเคารพผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ และมีน้ำใจ

3. ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ผู้ปกครองสะท้อนข้อคิดเห็นในเชิงชื่นชมต่อกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เช่น “กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และคริสต์มาส” “กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรม” “ความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล บำเพ็ญประโยชน์ในตอนเช้า” ฝึกการพูดและเข้า

สังคม และพัฒนาด้านวิชาการไปในตัว” “กิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ” “การโต้วาทีเพราะสามารถฝึกให้เราควบคุมอารมณ์” “การโต้วาที วิชาการ กระตุ้นการวิเคราะห์ ข้อมูลการใช้เหตุผลและการสื่อสารสังคม” “การทำงานกลุ่มหรือโครงการค่ายพัฒนาภาวะผู้นำ” กิจกรรมเหล่านี้เป็นการฝึกความรับผิดชอบส่งเสริมพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกให้มีคุณลักษณะ ดังนี้ 1) มีความมั่นใจในตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง 2) มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง 3) มีความรับผิดชอบ 4) สามารถควบคุมอารมณ์และปรับตัวได้ดี 5) มีความคิดเชิงบวกและเชิงสร้างสรรค์

4. ความคิดเห็นของนักเรียน นักเรียนมีความเห็นว่า “โครงการกลุ่มที่อยากให้มีนั้นอาจเป็นกิจกรรมส่งเสริมทักษะ” “กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนช่วยส่งเสริมพัฒนาการเชิงบวกให้พวกเขาค่อนข้างมาก” “โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้พวกเขาเติบโตอย่างสมดุลทั้งกาย ใจ และสังคม” เช่น 1) การส่งเสริมการเล่นกีฬา ช่วยส่งเสริมการมีวินัย ความสามัคคี และสุขภาพ 2) การส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสา ช่วยส่งเสริมฝึกความเสียสละ และความรับผิดชอบต่อ 3) การจัดค่ายผจญภัย ช่วยส่งเสริมการฝึกแก้ปัญหา และความกล้าหาญเมื่อเผชิญความท้าทาย 4) การจัดกิจกรรมทักษะชีวิต ช่วยส่งเสริมเกี่ยวกับการวางแผนชีวิต การสื่อสาร และการตัดสินใจ 5) การจัดกิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความภาคภูมิใจในตนเอง 6) การบูรณาการในหลักสูตรและการประเมินผล ช่วยทำให้ลดภาระในการเรียนรู้ และลดเวลาในการทำบ้าน 7) มีการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่สอดแทรกการพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกเข้าไปในเนื้อหาสาระวิชาในวิชาวิทยาศาสตร์ สุขศึกษา ภาษาไทย สังคมศึกษา และแนะแนว 8) มีการใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม การคิดวิเคราะห์ และการใช้สื่อหลากหลาย 9) มีการประเมินผลที่ใช้วิธีการหลากหลาย เช่น การสังเกต แบบประเมิน ผลงาน และแฟ้มสะสม โดยผลการประเมินถูกนำมาใช้ในการปรับปรุงการสอน และช่วยให้นักเรียนเข้าใจจุดแข็งจุดอ่อนของตนเองมากขึ้น

5. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวก

1) ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีลักษณะทั่วไปเป็นเพศชาย ร้อยละ 55.10 และเพศหญิง ร้อยละ 44.90 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มากที่สุด รองลงมาคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีอายุเฉลี่ย (Mean Age) เท่ากับ 13.36 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของอายุเท่ากับ 0.88 ปี เกรดเฉลี่ย (Mean GPA) เท่ากับ 2.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของเกรดเท่ากับ 0.81

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=352)			จำนวน/ร้อยละของนักเรียนจำแนกตามชั้น			รวม
			ม. 1	ม. 2	ม. 3	
เพศ	ชาย	จำนวน	68	71	55	194
		ร้อยละ	35.10	36.60	28.40	100.00
		ร้อยละ	19.30	20.20	15.60	55.10
	หญิง	จำนวน	39	79	40	158
		ร้อยละ	24.70	50.00	25.30	100.00
		ร้อยละ	11.10	22.40	11.40	44.90

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=352)		จำนวน/ร้อยละของนักเรียนจำแนกตามชั้น			รวม
		ม. 1	ม. 2	ม. 3	
รวม	จำนวน	107	150	95	352
	ร้อยละ	30.40	42.60	27.00	100.00
	ร้อยละ	30.40	42.60	27.00	100.00
อายุ (ปี)					
-	Mean			13.36	
-	SD			0.88	
เกรด					
-	Mean			2.84	
-	SD			0.81	

2) ผลการวัดคุณลักษณะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวก พบว่า มีผลการวัดคุณลักษณะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีความสำคัญใน 5 ประเด็น ดังนี้ 2.1) แนวโน้มในภาพรวมของพัฒนาการวัยรุ่นมีค่าเฉลี่ยรวมของพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 2.47 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 2.89 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 3.23 แสดงให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนมีอายุมากขึ้นพฤติกรรมและคุณลักษณะเชิงบวกมีแนวโน้มพัฒนาในทางที่ดีขึ้นตามวัยและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น 2.2) จุดเด่นของพัฒนาการวัยรุ่นในภาพรวมโดยมีคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในทุกระดับชั้นกล่าวคือ การเห็นคุณค่าในตนเอง เท่ากับ 3.32 มโนธรรมทางสังคม เท่ากับ 3.26 ความสัมพันธ์กับเพื่อนๆ เท่ากับ 3.11 และการเห็นคุณค่าในความแตกต่างทางวัฒนธรรม เท่ากับ 3.21 สะท้อนถึงการที่นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีในด้านจิตใจ สังคม และความเข้าใจผู้อื่น โดยเฉพาะในบริบทโรงเรียนพหุวัฒนธรรมอย่างแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ 2.3) จุดที่ควรให้ความสนใจหรือพัฒนาเพิ่มเติมได้แก่ คุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ โดยเฉพาะในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่ ความหวัหวัไเท่ากับ 0.73 ความสัมพันธ์กับครอบครัว เท่ากับ 0.85 และทักษะทางสังคมเท่ากับ 0.83 ซึ่งให้นิยามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ยังขาดคุณลักษณะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกในข้อที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้อื่น ความหวัหวัไ และทักษะทางสังคม 2.4) ความผันผวนของข้อมูล พบว่า ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ที่สูงมากในบางตัวแปรเช่นความหวัหวัไ SD เท่ากับ 1.45 ความสัมพันธ์กับครอบครัว SD เท่ากับ 1.25 และทักษะทางสังคม SD เท่ากับ 1.27 แสดงถึงความแตกต่างในกลุ่มนักเรียนอย่างมาก บางคนมีพฤติกรรมที่ดีมากขณะที่บางคนยังขาด ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่โรงเรียนควรพิจารณาเพื่อวางแผนกิจกรรมเสริมพฤติกรรมเฉพาะกลุ่ม 2.5) การเปรียบเทียบระหว่างระดับชั้นในหลายตัวชี้วัด เช่น ความสัมพันธ์กับโรงเรียน ศีลธรรม และมโนธรรมทางสังคม มีค่าคะแนนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สะท้อนให้เห็นว่าการอยู่ในระบบโรงเรียนอย่างต่อเนื่องมีส่วนช่วยเหลือหล่อหลอมพฤติกรรมและคุณลักษณะเชิงบวกในระยะยาว

ตารางที่ 2 คุณลักษณะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์

คุณลักษณะพัฒนาการ วัยรุ่นเชิงบวก	Mean			Mean (n=352)	SD
	ม.1 (n=107)	ม.2 (n=150)	ม.3 (n=95)		
ทักษะทางการศึกษา	2.72	2.64	3.1	2.82	0.25
ทักษะทางสังคม	0.83	2.79	3.21	2.28	1.27
ทักษะทางกายภาพ	2.62	2.54	2.95	2.70	0.22
การเห็นคุณค่าในตนเอง	3.33	3.11	3.51	3.32	0.20
เอกลักษณ์ทางบวก	2.85	2.78	3.12	2.92	0.18
ความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับครอบครัว	0.85	2.91	3.1	2.29	1.25
ความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับโรงเรียน	3	2.8	3.14	2.98	0.17
ความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับเพื่อนบ้าน	2.73	2.76	2.91	2.80	0.10
ความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับเพื่อนๆ	3	2.98	3.36	3.11	0.21
มโนธรรมทางสังคม	3.21	3.09	3.47	3.26	0.19
ศีลธรรม	3.08	2.94	3.34	3.12	0.20
การเห็นคุณค่าในความแตกต่างทางวัฒนธรรม	3.17	3.09	3.37	3.21	0.14
ความห่วงใย	0.73	3.08	3.39	2.40	1.45
Mean	2.47	2.89	3.23	2.86	2.47
SD	0.97	0.18	0.19	0.36	0.97

จากผลการวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและทักษะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกของโรงเรียนแม่ลาน้อยดรุณสิกข์ พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกใน 7 ด้าน (7Cs) อย่างครอบคลุม ทั้งด้านทักษะวิชาการ ความมั่นใจ สัมพันธภาพ คุณธรรม ความเอื้ออาทร การมีส่วนร่วม และจิตสำนึกวิพากษ์ โดยครูผู้สอนแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจเชิงลึกในด้านพัฒนาการวัยรุ่น ทั้งในมิติร่างกาย จิตใจ สังคม และคุณธรรม ส่วนผู้ปกครองสะท้อนว่าโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความรับผิดชอบ ความคิดเชิงบวก และทักษะชีวิตของนักเรียน ขณะที่นักเรียนเองสะท้อนว่ากิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนมีผลต่อการเติบโตทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคมอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกิจกรรมกีฬา จิตอาสา ค่ายผู้นำ ทักษะชีวิต และศิลปวัฒนธรรม รวมถึงการบูรณาการแนวคิดเชิงบวกในหลักสูตรและการประเมินผลอย่างหลากหลาย นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณจากแบบวัดคุณลักษณะพัฒนาการวัยรุ่นเชิงบวกยังชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะด้านจิตใจและสังคม เช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง มโนธรรมทางสังคม และความสัมพันธ์กับเพื่อน มีค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับสูง โดยมีแนวโน้มพัฒนาขึ้นตามระดับชั้น อย่างไรก็ตามยังพบจุดที่ควรส่งเสริมเพิ่มเติมในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เช่น ความห่วงใย ทักษะทางสังคม และความสัมพันธ์กับครอบครัว ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมเฉพาะกลุ่มอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกเกิดขึ้นได้อย่างทั่วถึงและสมดุลในทุกระดับวัยเรียน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่าการจัดการศึกษาในโรงเรียนแม่ลำน้อยดรุณสิกข์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนเชิงบวก (PYD) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเลอเนอร์ และคณะ (Lerner, Lerner, Almerigi, Theokas, Phelps, Gestsdottir et al, 2005) ที่เน้นความสำคัญของการพัฒนาทักษะที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเติบโตที่สมบูรณ์ของเยาวชน การที่กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับองค์ประกอบทั้งเจ็ดของ PYD ชี้ให้เห็นถึงการวางแผนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสนับสนุนโดยงานวิจัยของคาตาลาโน และคณะ (Catalano, Berglund, Ryan, Lonczak & Hawkins, 2004) ที่ระบุว่าพัฒนาทักษะเหล่านี้มีความสำคัญต่อการเติบโตทางจิตใจและสังคมของเยาวชน นอกจากนี้ การที่ระดับการพัฒนาเชิงบวกเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน ยืนยันถึงความสำคัญของการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกับช่วงวัย (Eccles & Gootman, 2002) อย่างไรก็ตาม การพบว่ามีควมบกพร่องในพฤติกรรมดูแลและทักษะทางสังคมในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 บ่งชี้ถึงความจำเป็นในการพัฒนากลยุทธ์ที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งสอดคล้องกับงานของร็อด และบรูคส์-กันน์ (Roth & Brooks-Gunn, 2003) ที่เน้นการปรับโปรแกรมให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งบริบทของโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ ยืนยันถึงความจำเป็นในการออกแบบการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน (Bronfenbrenner, 1979) เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว

ผลการวิจัยระบุว่ากิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนสอดคล้องกับองค์ประกอบทั้งเจ็ดของ PYD ได้แก่ ความสามารถ ความมั่นใจ ความสัมพันธ์ ลักษณะนิสัย การดูแล การมีส่วนร่วม และการตระหนักรู้เชิงวิพากษ์ นักเรียนรายงานว่ากิจกรรมเหล่านี้ส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะชีวิต และการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับการพัฒนาเชิงบวกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน โดยเฉพาะในด้านจิตวิทยาและความสัมพันธ์ทางสังคม อย่างไรก็ตาม พบว่ามีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ขาดพฤติกรรมดูแลและทักษะทางสังคม ซึ่งบ่งชี้ถึงความจำเป็นในการจัดโปรแกรมการศึกษาที่เฉพาะเจาะจง ผลการวิจัยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการผนวกการศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวัยรุ่นที่ยั่งยืนและครบวงจร โดยเฉพาะบริบทของโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ เน้นถึงความจำเป็นในการใช้กลยุทธ์ทางการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และวัฒนธรรม ที่เน้นว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน

บทบาทของพยาบาลชุมชนจะช่วยให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ โดยเน้นที่การส่งเสริมการพัฒนาทักษะและสุขภาพของเยาวชนในชุมชน โดยมีแนวทางดังนี้ 1) การประเมินความต้องการของโรงเรียนและผู้มีส่วนได้เสีย: พยาบาลชุมชนควรประเมินความต้องการด้านสุขภาพและการศึกษา เพื่อให้สามารถออกแบบโปรแกรมที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และเศรษฐกิจ 2) ส่งเสริมทักษะด้าน PYD: เน้นการพัฒนาทักษะที่สำคัญตามองค์ประกอบของ PYD เช่น ความสามารถ ความมั่นใจ และการมีส่วนร่วม โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะชีวิต 3) การทำงานร่วมกับครูและผู้ปกครอง: สร้างความร่วมมือกับครูและผู้ปกครองในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะทางสังคมและพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของเด็ก 4) การจัดการกับปัญหาที่พบ: พิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่พบ เช่น ปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ การดูแลและทักษะทางสังคมในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 5) การส่งเสริมสุขภาพจิต: เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพจิตที่ดี โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเชื่อมโยงทางสังคมและการดูแลซึ่งกันและกัน และเน้นความสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนชนบทที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาทางสังคมของนักเรียน จะ

ช่วยให้พยาบาลชุมชนสามารถมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. การส่งเสริมสุขภาพจิตและพฤติกรรมเชิงบวก ผลการศึกษาชี้ว่าองค์ประกอบ 7Cs มีผลต่อการพัฒนาความมั่นใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง และความสัมพันธ์ที่ดีของวัยรุ่น สามารถนำไปออกแบบกิจกรรมกลุ่มบำบัด หรือโปรแกรมจิตศึกษาในโรงเรียน เช่น การฝึกทักษะชีวิต การเสริมสร้าง self-esteem และ emotional regulation สำหรับวัยรุ่น

2. การพัฒนาระบบการพยาบาลชุมชนสำหรับวัยรุ่นในพื้นที่ห่างไกล จากบริบทของโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกลและมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ พยาบาลชุมชนสามารถนำแนวคิด PYD ไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาวัยรุ่นในชุมชน เช่น การใช้กิจกรรมศิลปะ กีฬา หรือผู้นำเยาวชนเป็นกลไกในการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ

3. การบูรณาการแนวคิด PYD ในงานพยาบาลโรงเรียน พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสามารถใช้ข้อมูลนี้เป็นแนวทางในการประเมินสุขภาวะของนักเรียน เช่น ด้านอารมณ์ สังคม พฤติกรรม และวางแผนการส่งเสริมสุขภาพร่วมกับครูและผู้ปกครองผ่านกิจกรรมเชิงบวกที่ครอบคลุมทั้งร่างกาย จิตใจ และจริยธรรม

4. การพัฒนานโยบายและโปรแกรมสุขภาพสำหรับวัยรุ่น ผลวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อเสนอรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาโปรแกรมสุขภาพวัยรุ่นทั้งในสถานศึกษาและชุมชน โดยเฉพาะในประเด็นที่นักเรียนมีคะแนนต่ำ เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัวและความหวังใจ เพื่อให้เกิดการดูแลเชิงรุกในกลุ่มเสี่ยง

5. การจัดบริการสุขภาพที่เน้นวัฒนธรรม (Culturally-sensitive nursing) จากความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในบริบทของโรงเรียน ควรมีความเข้าใจในบริบทวัฒนธรรมและความเชื่อของวัยรุ่นในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้การให้คำปรึกษา การสื่อสาร และการจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับการนำแนวคิด Positive Youth Development (PYD) ไปประยุกต์ใช้ในงานพยาบาลโรงเรียน (School Health Nursing) และงานพยาบาลชุมชน (Community Nursing) เพื่อส่งเสริมสุขภาวะของวัยรุ่นทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม

2. ควรมีการพัฒนาแบบจำลองหรือโปรแกรมการพยาบาลเชิงป้องกัน (Preventive Nursing Care Model) ที่ใช้แนวทาง 7Cs เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างพยาบาล ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน โดยควรมีการทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพ

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกในกลุ่มเสี่ยง เช่น เยาวชนชายขอบ กลุ่มชาติพันธุ์ หรือวัยรุ่นที่มีปัญหาทางอารมณ์ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของพยาบาลในฐานะผู้ให้การดูแลเชิงระบบสนับสนุนทางสังคม (Social Support Systems)

4. ควรมีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เพื่อตรวจสอบความเชื่อมโยงระหว่างการส่งเสริมคุณลักษณะเชิงบวกของวัยรุ่นกับผลลัพธ์ด้านสุขภาพจิต สุขภาพกาย และคุณภาพชีวิต เช่น ความเครียด ภาวะซึมเศร้า การใช้สารเสพติด และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

5. ควรมีการศึกษาบทบาทของพยาบาลในการออกแบบและดำเนินกิจกรรมร่วมกับครูและนักเรียน เช่น กิจกรรมแนะแนวสุขภาพ การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้น หรือกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทักษะชีวิต ที่บูรณาการแนวคิด PYD อย่างเป็นรูปธรรม การจัดการศึกษาที่โรงเรียนแม่ลาน้อย ดรุณสิกข์มีความสอดคล้องกับแนวคิด PYD และสามารถส่งเสริมพัฒนาการวัยรุ่นในมิติต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ โดยควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับนักเรียนในแต่ละระดับช่วงวัยให้เกิดความเท่าเทียมและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

References

- Bowers, E. P., Larson, L. R., & Parry, B. J. (2021). Nature as an ecological asset for positive youth development: Empirical evidence from rural communities. *Frontiers in Psychology, 12* (688574): 1-15. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.688574>
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.
- Camire, M., Newman, T. J., Bean, C., & Strachan, L. (2021). Reimagining positive youth development and life skills in sport through a social justice lens. *Journal of Applied Sport Psychology 34* (6): 1058-1076. <https://doi.org/10.1080/10413200.2021.1958954>
- Catalano, R. F., Berglund, M. L., Ryan, J. A. M., Lonczak, H. S., & Hawkins, J. D. (2004). Positive youth development in the United States: Research findings on evaluations of positive youth development programs. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science, 591*(1): 98-124. <https://doi.org/10.1177/0002716203260102>
- Domitrovich, C. E., Durlak, J. A., Staley, K. C., & Weissberg, R. P. (2017). Social-Emotional Competence: An Essential Factor for Promoting Positive Adjustment and Reducing Risk in School Children. *Child Development, 88*(2), 408-416.
- Eccles, J. S., & Gootman, J. A. (2002). *Community programs to promote youth development*. National Academies Press. Retrieved 5, 2025 from <https://nap.nationalacademies.org/catalog/10022/community-programs-to-promote-youth-development>
- Gómez-Baya, D., Reis, M., & Gaspar de Matos, M. (2019). Positive youth development, thriving and social engagement: An analysis of gender differences in Spanish youth. *Scandinavian Journal of Psychology, 60*(6): 559-568. <https://doi.org/10.1111/sjop.12577>
- González, M., Kokozos, M., Byrd, C. M., & McKee, K. E. (2020). Critical positive youth development: A framework for centering critical consciousness. *Journal of Youth Development, 15*(6): 24-43. <https://doi.org/10.5195/jyd.2020.859>
- González, M., Williams, C., & Guerra, F. (2024). Relational developmental systems in youth development. *Journal of Adolescent Research, 39*(1), 1-8.
- Jacobs, J. M., Lawson, M., Ivy, V. N., & Richards, K. A. R. (2017). Enhancing the transfer of life skills from sport-based youth development programs to school, family, and community settings. *Journal of Amateur Sport, 3*(3): 20-43. <https://doi.org/10.17161/jas.v3i3.6514>

- Kozina, A., Gmez-Baya, D., Gaspar de Matos, M., Tom, G., & Wiium, N. (2021). The association between the 5Cs and anxiety-insights from three countries: Portugal, Slovenia, and Spain. *Frontiers in Psychology, 12*(668049): 1-11.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.668049>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*, 607-610.
- Lerner, R. M., Almerigi, J. B., Theokas, C., & Lerner, J. V. (2005). Positive youth development a view of the issues. *The Journal of Early Adolescence, 25*(1): 10-16.
<https://doi.org/10.1177/0272431604273211>
- Lerner, R. M., Lerner, J. V., Almerigi, J. B., Theokas, C., Phelps, E., Gestsdottir, S., et al. (2005). Positive youth development, participation in community youth development programs, and community contributions of fifth-grade adolescents: Findings from the first wave of the 4-H study of positive youth development. *The Journal of Early Adolescent, 25*(1): 17-71. <https://doi.org/10.1177/0272431604272461>
- Overton, W. F. (2024). Relational developmental systems and human development. In R. M. Lerner (Ed.). *Handbook of child psychology and developmental science* (8th ed., Vol.1, pp. 101-128). Wiley.
- Pereira, T., & Freire, T. (2021). Positive youth development in the context of climate change: A systematic review. *Frontiers in Psychology, 12*(786119): 1-13.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.786119>
- Qi, S., Hua, F., Zhou, Z., & Shek, D. T. L. (2020). Trends of positive youth development publications (1995–2020): A scientometric review. *Applied Research in Quality of Life, 17*(1): 421-446. <https://doi.org/10.1007/s11482-020-09878-3>
- Roth, J. L., & Brooks-Gunn, J. (2003). What exactly is a youth development program? Answers from research and practice. *Applied Developmental Science, 7*(2): 94-111.
https://doi.org/10.1207/S1532480XADS0702_6
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research, 2*(2), 49-60.
- Shek, D. T. L. (2020). Chinese adolescent research under COVID-19. *Journal of Adolescent Health, 67*(6): 733-734. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.09.011>
- Shek, D. T. L., & Chai, W. (2020). The impact of positive youth development attributes and life satisfaction on academic well-being: A longitudinal mediation study. *Frontiers in Psychology, 11*(2126): 1-14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.02126>

- Shek, D. T. L., Dou, D., Zhu, X., & Chai, W. (2019). Positive youth development: current perspectives. *Adolescent Health, Medicine and Therapeutics, 10*: 131-141.
<https://doi.org/10.2147/AHMT.S179946>
- Shek, D. T. L., Leung, K. H., Dou, D., & Zhu, X. (2022). Family functioning and adolescent Delinquency in Mainland China: positive youth development attributes as a mediator. *Frontiers in Psychiatry, 13*(883439): 1-14.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.883439>
- Shek, D. T. L., Zhao, L., Dou, D., Zhu, X., & Xiao, C. (2021). The impact of positive youth development attributes on posttraumatic stress disorder symptoms among Chinese adolescents under covid-19. *Journal of Adolescent Health, 68*(4): 676-682.
<https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2021.01.011>
- Tagtow, A, Herman, D., & Cunningham-Sabo, L. (2022). Next-generation solutions to address adaptive challenges in dietetics practice: The I+PSE conceptual framework for action. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics, 122*(1): 15-24.
<https://doi.org/10.1016/j.jand.2021.01.018>
- Wium, N., & Dimitrova, R. (2019). Positive youth development across cultures: Introduction to the special issue. *Child youth Care Forum, 48*(2): 147-153.
<https://doi.org/10.1007/s10566-019-09488-7>
- Wong, A. H., Pacella-LaBarbara, M. L., Ray, J. M., Ranney, M. L., & Chang, B. P. (2020). Healing the healer: Protecting emergency health care workers' mental health during COVID-19. *Annals of Emergency Medicine, 76*(4): 379-384.
<https://doi.org/10.1016/j.annemergmed.2020.04.041>
- Yoshikawa, H., Wuermli, A. J., Britto, P. R., Dreyer, B., Leckman, J. F., Lye, S. J., et al. (2020). Effects of the global COVID-19 pandemic on early childhood development: Short- and long-term risks and mitigating program and policy actions. *The Journal of Pediatrics, 223*: 188-193. <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2020.05.020>
- Zhou, Z., Shek, D. T. L., & Zhu, X. (2020). The importance of positive youth development attributes to life satisfaction and hopelessness in mainland Chinese adolescents. *Frontiers in Psychology, 11*(553313): 1-18. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.553313>